

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Petri Chrysologi Archiepiscopi Ravennatis, viri
eruditissimi atque sanctissimi, Sermones In Evangelia De
Dominicis & festis aliquot solemnioribus totius anni,
insignes & peruetusti**

Petrus <Chrysologus>

Lvgdvni, 1623

De Epiphania & Magis, Sermo CLVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50232](#)

solum qui faciunt ea, sed etiam qui consentiunt facientibus. Et si tanta est de assensiōne damnatio, quis satis lugeat eos, qui simulachra faciunt se met ipsos. Nonne isti amiserunt imaginem Dei, similitudinem perdiderunt Christi, exuti sunt indumentum, qui se simulachrorum formis sacrilegiis formauerunt? Sed dicit aliquis, non sunt hæc sacrilegiorum studia, vota sunt hæc iocorum: & hoc esse nouitatis lætitiam, non vetustatis errorem: esse hoc anni principium, non gentilitatis offensam. Erras homo, non sunt hæc ludicra, sunt crimina. Quis de impietate ludit, de sacrilegio quis iocatur, piaculum quis dicit risum? Satis se decipit, qui sic sentit: tyrannus est, tyranni habitum qui præsumit. Qui se Deum facit, Deo vero contradictor existit: imaginem Dei portare noluit, qui idoli voluerit portare personam: qui iocari voluerit cum diabolo, non poterit gaudere cum Christo. Nemo cum serpente securus ludit, nemo cum diabolo iocatur impune. Si qua sunt ergo viscera pietatis in nobis, si qua est in nobis contemplatio humanitatis, si qua nos habet fraternæ salutis affectio, abstrahamus eos qui sic ad perditionem currūt, rapiuntur ad mortem, trahuntur ad tartara, festini sunt in gehennam. Abstrahat ergo pater filium, seruum dominus parens parentē, ciuem ciuis, homo hominem, Christianos omnes qui se bestiis compararunt, exæquarunt iumentis, aptauerunt pecudibus, dæmonibus formauerunt. Et ille qui liberat, inuenit præmium: qui negligit, acquirit offensam. Beatus qui suę vitę custos est, & prouisor est salutis alienæ,

De Epiphania & Magis, Sermō CLVI.

QVoties salutaribus succis contra lethales morbos

bos antidotum temperat peritia, præcauta medicorum, si præter artem, præter medicinam, præter tempus accipere præsumat ægrotus, sit periculi causa quod prouisum est ad salutem, sic Dei verbum si præter magisterium, præter doctrinam, præter dogma fiduci, scire temerarius præsumat auditor: quod est vitæ materia, sit perditionis occasio. Curandum est fratres, ne per audiendi imperitiam, quod ad profectum nobis diuinitus scriptum est, ad animarum veniat detrimentum. Putásne Chaldeos siderum scrutatores, errantes per astra magos, cœli negotia in tenebris noctium perquirentes, nascendi, moriendo causas stellarum cursibus ascribentes, bona, malave hominum de arbitrio luminarium firmantes, Euangelista hodie ortum Christi absconditum sœculis stella duce docuit inuenisse? Absit. Sic sentit mundus, sic gentiles intelligunt, sic facit species lectionis: cæterum sermo Euangelicus non humana loquitur, sed diuina: non visitata, sed noua: non arte fallentia, sed veritate subnixa: non oculis alludentia, sed cordibus infixæ: non coniecturis nuntiantia, sed auctoritate firmata: à Deo venientia, non à fato, non collecta numeris, sed virtutibus acquisita.

Mat. 2.

Cum natus esset Iesus, inquit, in Bethlehem Iudea, in diebus Herodis regis: Ecce magi ab Oriente venerunt Hierosolymā, dicentes: Vbi est qui natus est Rex Iudeorum? Vidimus stellam eius in Oriente, & venimus adorare eum. Cū nascitur Iesus, oritur origo rerum, generatur largitor generis, nascitur auctor naturæ, vt repararet naturā, genus redderet, originem recrearet. Adam primus homo, pater generis, origo generationis, naturę bonum, libertatem generis & germinis vitam sic perdidit, dum deliquit, vt málum naturæ, servitutem generis, germinis mortem successio lamentanda portaret.

Hinc

Hinc est quod Christus nascendo naturam reddidit,
tulit moriendo mortem, vitam reuocat dum resur-
git: & qui homini animam dederat de cœlo, inde ho-
minem fecit & carne constare, ne terrena labes
cœlestem sensum rursum carnis demergat in lapsum,
dicente Apostolo: Primus homo de terra, terrenus:
secundus homo de cœlo, cœlestis: qualis terrenus, ta-
les & terreni: & qualis cœlestis, tales & cœlestes. Et
Ioannes Euangelista: Omnis qui ex Deo natus est, nō
peccat, sed generatio Dei seruat illum. Hinc est ergo
quod nascitur Christus, ut iacentes in terreno germi-
ne cœlestem tolleret ad naturam. *Cum natus esset Iesus*
in Bethlehem Iudea Bethlehem fratres, Hebraice domus
panis vocatur. His ergo vocabulis Iudæ signatur
domus, genus vocatur, ut promissionis fides, ut
prophetiae veritas impleatur, dicente Iacob: Iuda te
laudabunt fratres tui, manus tuæ supra dorsum ini-
micorum tuorum, adorabunt te filii patris tui. Et post:
Non deficiet Princeps ex Iuda, nec Dux ex femori-
bus eius donec veniat cui reposita sunt, & ipse expe-
ctatio gentium. Vnde & David, Iuda Rex meus. *Cum*
natus esset Iesus in Bethlehem Iudea in diebus Herodis Re-
gis. Quid est quod tempore Regis nefandi Deus de- *Psal. 55.*
scendit ad terras, miscetur diuinitas carni, fit terreno
corpori cœlesti commercium? Quid est & quando
non verus Rex expulsurus tyrannum, vindicaturus
patriam, instauraturus orbem, libertatem redditurus
aduentat? Herodes refuga gentis Iudaicæ invasit re-
gnum, libertatem sustulit, prophanauit sancta, confu-
dit ordinem: quicquid disciplinæ, quicquid cultus
est, aboleuit: merito ergo genti sanctæ, quia humana
desunt, diuina succurrunt, & adest Deus ipse, cui ho-
mo non erat qui adesset. Sic iterum Christus véniet,
ut Antichristum subruat, liberetur orbis, Paradisi

*Colos. I.**Ioan. 3:**Gen. 49.**Iuxta**LXX.*

L. I. patriæ

patria reddatur , mundi perpetua libertas , sacerdotalis seruitus tota tollatur . *Ecce magi ab Oriente venerunt.* Ab Oriente ad orientem veniunt magi , ut susciperet venientes , ipse qui iussorat ut venirent : quando enim Deum magus , nisi Deo iubente perquireret , quando regem cœli nisi reuelante Deo Astrologus inuenisset , quando unum Deum sine Deo Chaldaeus adoraret in terra , qui in cœlo Diis totidem , quot sideribus seruiebat . Plus cœlestis de magis , quæ de stella signum est , quod Iudæi Regem , quod legis authorem magus scit , nescit Iudæus : Chaldaea defert , non defert Iudæa : Hierosolyma auersatur & refugit , Syria sequitur & adorat . *Ecce magi ab Oriente venerunt , dicentes :* *Vbi est qui natus est Rex Iudeorum ? Vidimus stellam eius.* Et quid tamen est quod videtur ? Vere sic dixit Apostolus : Cum esset diues , pauper factus est : cum esset in deitate sua diues , nostra fit pauper in carne : & habere cœpit stellam unam , totam qui fecit , habet & continet creaturam . *Vidimus stellam eius.* Aliquando videt magus : qui habet stellam , non habetur à stella : nec ipse agitur cursu stellæ , sed ipse stellæ agit cursum : cuius per cœlum sic cursum dirigit , sic moderatur incessum , sic viam temperat , ut magorum seruiat , & mittatur ad gressum : nam ambulante mago , stella ambulat , sedente mago , stat stella : mago dormiente excubat , excubat stella : sic sentit magus , ut quibus viandi par conditio est , par sit necessitas seruandi : & stellam iam non Deum credit , sed iudicat esse conseruam , quam cernit taliter suis obsequiis mancipatam . *Vbi est qui natus est Rex Iudeorum ? Vidimus stellam eius in Oriente , & venimus adorare eum.* Dicendo ubi est , qui natus est Rex Iudeorum , non interrogant , sed insultant , quando scientes interrogant , nescientes non ignorant , sed negligentes arguunt , increpant

increpant desides , malos produnt , contumaces
verberant , seruum domino non occurrisse causan-
tur. Nam quid ab hominibus querunt , qui per
Deum nouerant quod querrebant ? Ut quid illis ad
hoc humanæ demonstrationis officium , quibus
ad hoc cœli sydera seruiebāt ? Quo illis lucerna tem-
pli , quibus cœli sidus mirabile perlucebat ? *Vbi est*
qui natus est Rex Iudeorum? Hoc est dicere : Cur Rex
Iudæorum in præsepe iacet , & non decumbit in
templo ? Cur non fulget in purpura , sed squallet in
pannis ? Cur latet in pecu , & manifestus in sanctua-
rio non habetur ? Acceperunt iumenta in præsepe ,
quem in domo sua recipere vos spreuitis. Agnouit , *Isai. L.*
sicut scripum est , bos possessorem suum , & a finis
præsepe domini sui : tu autem Israel tuum dominum
non quæsisti . *Vidimus stellam eius.* Apparuit stella non
volens , sed iussa : non cœli nutu , sed diuinitatis im-
pulsu : non lege siderum , sed nouitate signorum : non
cœli climate , sed virtute nascentis : non ab arte , sed à
Deo : non Astrologi scientia , sed præscientia condito-
ris : non Arithmetica ratione , sed sanctione diuina ;
superna procuratione non curiositate Chaldæa , non
arte magica , sed Iudaica prophetia. Sic ubi vidit
magus humanas periisse curas , suas defecisse artes ,
mundanæ sapientiae exinanitos labores , omnium
sudores obriguisse sectarum , totius Philosophiæ
thesauros esse vacuos , fugisse paganam noctem ,
opinionum nebulas cunctidisse , ipsas dæmonum de-
tulisse umbras , stellam non ut cometam in circunfu-
so crine occultare quod nunciat , obscurare quod lu-
cet , sic dicit : Fas est , ut & te nouo radio , signifero lu-
mine , splendore certo radiare videam , illic natum
regem , præter mundi legem , præter carnis ordinem ,
præter humanam monstres naturam . Sic deposito

L. 1 2

errore ,

errore, sequitur, currit, peruenit, inuenit, gaudet, procedit, adorat: quia non per stellam, non per artem, sed per Deum, Deum se inuenisse, humana miratur in carne. Ergo fratres, lectione praesenti non est firmatus error magicus, sed solutus. Sed sufficient ista hodie, ut per Deum quae sunt in sequentibus clare elucescant.

De eisdem, Sermo CLVII.

Dominicæ festiuitates causas suas suis vocabulis eloquuntur: nam sicut nascendo Christus diem dedit natalem, & resurgendo resurrectionis diem dedit, sic lumine signorum diem suæ illuminationis ostendit. Qui enim nascendo ante humano corpore se velauit, postea operando ipse se cœlesti reuelauit arcano: post Deus ipse apparuit trino modo, qui homo in partu paruit singularis. Merito ergo solennitas praesens epiphaniæ vocabulo nuncupatur, in qua illuxit deitas, quæ nostra nobis obscurabatur in carne. Ista est fratres, ista est festiuitas, quæ concepta tempore diuerso peperit tria deitatis insignia. Per epiphaniam magi Christum Dominum muneribus mysticis confitentur, & cultores siderum, noctis incolæ, auctorem lucis densis inueniunt in tenebris: ut sit hoc authoris gratia, non sit hoc industria sic quærentis, non sit stellæ, sed Dei: sit creatoris donum, non sit beneficium creaturæ, non sit humanæ artis, muneris sit diuini. *Ecce magi, inquit, ab Oriente venerunt, dicentes: Vbi est qui natus est. Rex Iudeorum? Vidimus enim stellam eius in Oriente, & venimus adorare eum.* Vidimus stellam eius. Et quid non eius? Stella eius est, non ille stellæ. *Stellam eius. Quæ accepit esse, sed non dedit, stellam cuius ortum tenebat auctor, non quæ ortum tenebat auctoris. Stellam eius. Venientem*

Mat. 2.